

"Kié a döntés?" - A fogyatékos
emberek törvény előtti
egyenlőségéért c. szakmai műhely

Aláírásra fizikailag, testi és
érzékszervi fogyatékoságánál fogva
képtelen, de cselekvőképes
emberek aláírási joga

- **Probléma:**
- A súlyosan mozgáskorlátozott emberek között számosan vannak olyanok, akik egészségkárosodásukból adódóan (például felső végtagok hiánya, stb.) fizikailag nem képesek aláírásukkal, vagy kézjegyükkel ellátni egy adott okiratot.
 - az aláírás, kézjegy fogalma, mikéntje, az aláírás módja, képi megjelenítése szabályozása magán és közjogi jogviszonyokban?
 - mennyiben kell a közjegyzőnek vizsgálnia, hogy az ügyfél a közjegyzői okirat-szerkesztési eljárás során pontosan miként ír alá?
 - az aláírásra képtelenséget mely feltételek fennállásakor lehet adottnak tekinteni? a beható vizsgálat követelmény?
 - amikor írástudatlan ügyfél esetében az ügyfél aláírását a közjegyző aláírása pótolja milyen eljárási szabályok szerint teszi?
 - e- hiteles aláírás
- Komoly aggály: valaki azért kerül cselekvőképességet korlátozó (teljes) gondnokság alá, mert nem tud aláírni, vagy kommunikációs nehézségei vannak.

Jelenleg hatályos szabályozás:

A Polgári Törvénykönyv (a továbbiakban: Ptk.) biztosítja az írni nem tudó vagy nem képes személyek számára, hogy írásbeli jognyilatkozatot tegyenek.

Ennek módjai:

Ptk. 6:7 § [Írásbeli alakhoz kötött jognyilatkozat]

Írni nem tudó vagy nem képes személy írásbeli jognyilatkozata

abban az esetben érvényes, ha

azt **közokirat** vagy olyan **teljes bizonyító erejű magánokirat** tartalmazza,

amelyen **a nyilatkozó fél aláírását vagy kézjegyét**

bíróság vagy

közjegyző hitelesíti, vagy amelyen

ügyvéd ellenjegyzéssel vagy

két tanú aláírással igazolja, hogy a nyilatkozó fél a nem általa írt okiratot

előttük írta alá vagy **látta el kézjegyével**, vagy

az okiraton lévő **aláírást vagy kézjegyet előttük saját aláírásának vagy kézjegyének ismerte el.**

- Aláírás / kézjegy probléma:
- A Ptk. az aláírást nevesíti ugyan, azonban azt nem definiálja, és azt sem határozza meg, hogy pontosan mit is ért alatta,
 - bírói gyakorlat
 - "aláírás" fogalom hétköznapi jelentésének lényeges eleme, hogy az közvetlenül az aláírótól való származását fejezi ki és célja e személy különböző élethelyzetekben történő azonosítása (Lerner, 2019)
 - aláírás a családi és keresztnévet tartalmazó írás
 - kézjegy vagy szignó aláírásnak nem minősülő rögzített betűkihagyásos írás, rendszerint egy tagból álló, rövid aláírást helyettesítő jelcsoport
 - monogram alatt a vezeték és keresztnév kezdőbetűinek kalligrafikus ábrázolását értjük

- magánjogi jogviszonyokban az aláírás módja, képi megjelenítése külön szabályozva nincs
- Viszont meghatározott jogviszonyban, bizonyos hivatalos eljárásokban igen

Aláírás módja, képi megjelenítése meghatározott jogviszonyban, bizonyos hivatalos eljárásokban

- 1992. évi LXVI. törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról (**Nytv.**) 5. § (13) bekezdése, a polgár aláírása születési vagy házassági, családi és utónévnek az általa használt és elismert írásképe
- **Inytv.** 32. § (2) bekezdése g) pontja: a belföldön kiállított magánokirat ingatlan-nyilvántartási bejegyzés alapjául csak akkor szolgálhat, ha a meghatalmazottnak és a feleknek az okirat alapján nyilvánvalóan azonosítható aláírását tartalmazza, vagyis az aláírók aláírásuk alatt olvashatóan meg kell jelöljék a nevüket és az okirat szerinti ügyletkötői minőségüket.
- **Kjtv.** 129. §-ának g) pont: mely szerint a közjegyzői okiratnak a felek, a segédszemélyek, a bizalmi személy, valamint a jogi képviselő aláírását vagy kézjegyet kell tartalmaznia (mindegy, hogy a fél, a segédszemély, a bizalmi személy, valamint a jogi képviselő aláírást, kézjegyet, vagy monogramot használ) (Lerner, 2019)

Ha az érintett egyáltalán nem képes aláírásra:

1991. évi XLI. törvény a közjegyzőkről

117. §

(3) A fél - képviselő útján történő eljárás esetén a képviselő - a közjegyzői okiratot a végén aláírja, vagy kézjegyével látja el. Ha erre nem képes, az aláírását az okiratnak a közjegyző általi aláírása pótolja.

(4) A közjegyző az okirat készítéséhez e törvényben meghatározott esetben segédszemélyek közreműködését veszi igénybe. Segédszemély az ügyleti tanú, az azonossági tanú és a tolmács, illetve a jelnyelvi tolmács. Ahol e törvény tolmácsot említ, ott ezen a jelnyelvi tolmácsot is érteni kell. A segédszemély a közjegyzői okiratot a végén aláírja, vagy kézjegyével látja el.

(5) A segédszemély elsősorban annak a személynek a felkérésére működik közre, akinek a személye miatt a segédszemély alkalmazása szükségessé vált. Segédszemély lehet - a közjegyző engedélye esetén - a közjegyző (közjegyzői iroda) alkalmazottja is.

124. § A közjegyzői okirat elkészítésénél két ügyleti tanú közreműködése szükséges, ha a fél - képviselő útján történő eljárás esetén a képviselő -

a) írástudatlan, illetőleg olvasásra vagy nevének aláírására képtelen,

b) nem ért azon a nyelven, amelyen a közjegyzői okirat készül,

c) vak,

d) az ügyleti tanúk bevonását kéri.

- **Források:**
- Lerner Attila Gábor: Rovással a közjegyzői okiraton (KK, 2019/1., 50-57. o.)
- Internetes cikk:
- <https://miko.hu/content/hu/kozjegyzoi-okiratok-a-birosagi-itelkezes-tukreben>
- <https://aphasie.hu/fogyatekossaggal-elok-a-kozjegyzo-elott/>
- <http://www.meosz.hu/blog/a-kozjegyzo-eljarasa-irni-nem-tudo-szemely-eseten/>
- <https://tasz.hu/cikkek/mi-van-ha-nem-tudom-alairni>
- <https://eszemelyi.hu/gyik/gyik-elektronikus-alairas>